

Jubilejski dar.

Učiteljsko — sebi: Tov. Janko Žirovnik iz St. Vida, izkupicek za „Narodne pesmi za šolsko mladino“ v februarju 138 K 93 v; Jakobina Dimnikova iz Ljubljane, za mesec marec 2 K; tov. Mirko Kozuh iz Konjice, prvo tretjino za t. l. 12 K; tov. F. Stefančič iz Vel. Lašče, za januar in februar 4 K; tov. Josip Kobal iz Dolenje vasi pri Senožečah, za februar 2 K; tov. Ivan Schmeidek iz Rov, za februar 2 K; tov. Minka Likarjeva iz Cerkelj pri Krškem, 1 K; tov. Andrej Kmet iz Cerkelj, 2 K; tov. Josip Lapajne iz Cerkelj, 2 K; tov. Marija Frantar iz Cerkelj 1 K, vsi za mesec februar; tov. Ferdo Juvanec iz Postojne, za januar, februar in marec 6 K; skupaj 182-93 K; zadnji izkazanih 590-24 K; doslej darovanih 763-17 K. Bog plati!

Vestnik.

Letnino za učiteljski konvikt so plačali ti-le tovariši in tovarišice: J. Stefančič (dvojno), Leopoldina Garbeis, Lea Bukovic, Ana Fink, Konrad Fink, vsi iz Vel. Lašče; Albin Miklavčič iz Smasta pri Kobaridu; Fr. P. Zidar iz Lemberga pri Šmarji pri Jelšah; Anton Porekar iz Hrama; Janko Blaganc, Tilka Blaganc in Ana Elsner iz Vač; Fr. Zupančič in Jospina Drstvenšek iz Sentruperta na Štajerskem; Janez Spitzer iz Sv. Marjete ob Pesnici; F. Lužar in Severa Tancig iz Izakov; F. Rauter s Planine na Štajerskem; Janko Rudolf in Mara Bole iz St. Vida pri Vipavi; Edvard Bohinec, Antonija Bohinec, Marija Kastelic, Janko Golob, vsi iz Cerkelj pri Krškem. Bog plati!

Učiteljski dobrotniki. Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta so darovali: Tvrda M. Grubbauerjevi sinovi, tovarna šolskih zvezkov v Lince, od izkupička za šolske zvezke po slovenskih deželah 650 K. Pri tej priliki Grubbauerjeve šolske zvezke, ki vstopajo vsem predpisom in so iz najboljšega papirja, slovenske-mu učiteljskega izdajstva kar najtočnejše priporočamo. — G. župnik Rudolf Raktelj 10 K s pripomočjo: Blagi prijatelj naš! Besed nimam, da se Ti dostojno zahvalim za prijateljsko lepo posmrtnico v „Učit. Tov.“ z dne 21. februarja t. l. kot mali davek za „Učiteljski konvikt“ pošljem po nakaznici 10 K v zahvalo gg. pevcem pri pogrebu mojega ljubelega očeta; g. Teodor Raktelj, c. in kr. stotnik svojemu ljubemu očetu v spomin 10 K; del čiste dobička veselice pri Polščanki v Zatični 10 K; učiteljski prijatelj Evgen Jare, trgovec v Sodražici, nabral v Mihelčičevi gostilni v Ribnici pri praznovanju častnega poraza našega kandidata napram domačim klerikalcem in kočevski premoči 10-82 K; Polzelsko učiteljsko na Štajerskem 5 K mesto venca na grob umrlega učitelja Čebula; 5 K je daroval Jožef O. mak v zahvalo, ker je polzelsko učiteljsko odstopilo od tožbe; g. Malči Kobal iz Kostanjevice 11 K s pripomočjo:

„Zopet smo se zbrali, da bi se radovali; — in kupice so zavzele, veselo pesmi zadoneli; pa, da naš dom bi kmalu stal, vsak je nekaj daroval.“ Gg. A. Gorjup in J. Inocente iz Postojne, 5 K. Bog plati!

Brzjavka. Prejeli smo naslednjo brzjavko: Zborovalci ljudotomerskega učiteljskega društva iskreno čestitajo Ganglu k sijajni zmagi. Tomažič, predsednik.

Osebnosti v Kranskem. Ker je učiteljica Karolina Domjanovičeva v Koroški Beli dobila zaradi bolezni dopust, pride na njeno mesto kot supletinja provizorična učiteljica v Loškem potoku Ivana Merharjeva. Učiteljica v Ihanu Suzana Balohova je dobila zaradi bolezni dopust in jo nadomestuje dosedanja pomožna učiteljica v Mengšu Gizela Ušeničnikova. Učiteljica v Breznici Ana Grudnikova je prestavljena v Trebnje in pride na njeno mesto pomožna učiteljica v Bohinjski Bistrici Uršula Potočnikova. Pomožna učiteljica v Kokri Amalija Jegličeva je imenovana za definitivno učiteljico na Dovjem, provizorična učiteljica v Mavčičah, Amalija Stebičeva, pa za provizorično učiteljico in voditeljico v Kokri. Marija Likarjeva, supletinja v Cerkljah, je imenovana za prov. učiteljico v Mokronogu, Terezija Juvančeva, supletinja v Studenem, za provizorično učiteljico v Bučki, Friderik Wurner, supletnja na Raki, za provizoričnega učitelja v Škocjanu in Ana Golijeva, absolvirana učiteljska kandidatinja v Ljubljani, za supletinjo na Raki. Dopust je podalšan tovarišu Lebanu na Bukovici. Nadomešča ga še nadalje učiteljica Ivanka Mesec. Želimo mu, da skoro okreva.

Od 1. junija do konca šolskega leta uvedejo na vadnicah moškega in ženskega učiteljskega v Ljubljani nerazdeljen šolski pouk.

Solske stvari na Koroškem. Prestavljeni so: učitelj Karel Hribenig v St. Jurju na Zili v Črneče kot začasni šolski vodja, učitelj v Domačalah Friderik Schreier v Merče kot začasni šolski vodja in podučitelj Jožef Hermetter iz Črneče v Libelče. — Minister za bogočastje in nauk je imenoval začasnega vadniškega učitelja Antona Kovarčiča definitivnim in učitelja na ljudski šoli v Celovcu Roberta Kohlenbrein začasnim vadniškim učiteljem na c. kr. učiteljsko v Celovcu. — Razpisano je mesto učitelja na trirazredni ljudski šoli v St. Jurju na Zili v stalno nameščenje. Slovenščine zmožni učitelji imajo prednost. (Premalo!) — Razpisano je mesto šolskega vodje na dvorazrednici v Domačalah v stalno nameščenje. Slovenščine zmožni prosilci za to mesto nimajo niti prednosti. — Stara krivica!

Razstava „Otrok“. Splošno slovensko žensko društvo se je z veliko vnamo lotilo priprav za prireditve razstave „Otrok“. Odboru ženskega društva se je posrečilo, pridobiti za to važno delo več strokovnjakov; zanimajo se pa za razstavo tudi različne trgovske ter industrijske firme. Na seji se je odbor že posvetoval o obsegu in razdelitvi razstave. Higijenični oddelek sta prevzela gospoda dr. Kraje in dr. Demeter vitez Bleiweis, oddelek, ki se bo tikal zanemarnjenih otrok, je prevzel sodni tajnik g. Milčinski, oddelek za otroške vrtee g. Jerinova, umetniški oddelek g. prof. Žmittek, zobozdravniški oddelek g. dr. Bretl. Razstava bo predočevala tudi vse, kar se tiče dnevnih domov, otroških varovalnic, otroških valilnic in vse, kar store za šolstvo s posebnim ozirom na gluho-neme in slepce. Oddelek za oblačila in hranila prevzamejo različne trgovci, ki se že zele udeležiti razstave, naj se blagohotno oglase pri odboru „Splošnega slovenskega ženskega društva“ in naj mu naznanijo, kaj hočejo razstaviti in koliko prostora bodo potrebovali. Tudi izda odbor poziv na občinstvo, naj mu za razstavo dopolnje izdelke otrok samoukov, risbe, rezbarska in žagarska dela itd. Projektirano je, da se otvori razstava koncem poletja.

50letnica skladatelja Viktorja Parme je bila 20. t. m. Parma ima velike zasluge za slovensko glasbo. Prvo njegovo delo je bila opera „Urh grof Celjski“, ki je dosegla velik uspeh. Opera „Ksenija“ ima še danes privlačno silo kakor tudi opera „Stara pesem“, ki je prekrasno glasbeno delo. Komponiral je dalje opereti „Caritine amaoconke“ in „Nečak“, za „Rokovnjače“ in „Legionarje“ je pa uglasbil pesmi, ki so postale čisto narodne z vsemi melodijami. „Mlade vojake“ zna vsak otrok na Slovenskem. Razne slovenske pesmi so mu bile podlaga za krasne potpourije. Tudi nekaj poskočnih plesnih komadov je njegovo delo. Parma je mojster instrumentacije in neizprljiv v melodijah, zato smemo gotovo še marsikaj pričakovati od njega na polju glasbene umetnosti. Neumornemu skladatelju naše čestitke!

Ivan pl. Zajc, slavni skladatelj in ravnatelj kraljevega deželnega glasbenega zavoda v Zagrebu, je umirovljen. Dobival bo na leto 5400 K pokojnine.

„Domačega ognjišča“ 2. številka je izšla s prav zanimivo vsebino. Novim naročnikom potrebujemo še lahko s 1. in 2. številko.

Posnemanja vredno. Okrajni šolski svet v Konjicah na Štajerskem je na prošnjo tamošnjega okrajnega učiteljskega društva priporočal krajnim šolskim svetom, da naroče za šolo „Domače ognjišče“.

Narodna stranka in gimnazijska mladina. Celjski „Narodni List“ piše: Če je kaj slabega na svetu, je kriva tega po „Slov. Gospodaru“ in zavijanju slovenske duhovščine gotovo le narodna stranka. Zdaj se nam očita, da pohujšujemo gimnazijsko mladino, češ, da vzdržujemo njen časopis „Svoboda“. Od nekdaj so imeli gimnazijci svoje časopise. V Mariboru v dijaškem semenišču je to že desetletja navada. Nihče sicer na te liste ne more bogve kako važnost polagati, toda noben pameten človek se ne domisli mladine v izdajanju njenih časopisov ovirati in ji braniti vaditi se v spisovanju spisov in člankov. Izkušnja tudi kaže, da oni dijaki, ki se urijo s pisanjem takih spisov, niso najslabši v šolskih predmetih. Ali je to v najzadnjem času drugače, ne moremo soditi, a tudi ne verjamemo. Smešno in hudobno je pa v tej zadevi nam očitati pohujšanje mladine. Mi se veselimo, če mladina napreduje. Na drugi strani pa tudi resnici na ljubo opomnimo, da naša stranka ni bila merodajna ali da tudi ni sodelovala pri ustanovitvi dijaškega lista „Svoboda“ in tudi danes ni v tem oziru z listom v nobeni drugi dotiki, nego da morebiti posamezniki poleg naročnine iz veselja, da se mladina giblje, primaknejo površ še kako kronico. Mladini izražamo svojo odločno željo, naj se s svojim listom ne spušta na politična tla, ker bodo imeli mladi možje politike še pozneje v življenju dosita dovolj in še morebiti preveč, v prvi vrsti pa naj s svojim listom vplivajo, da se dijaštvo vsestransko izobražuje in se polg izpolnjevanja šolskih dolžnosti nabira vsestranskega pozitivnega znanja za življenje.

Kremžar in učitelj. V Šmarjah na Goriškem je govoril v nedeljo urednik „Gorice“, naidebudni mladenič Kremžar, ki je pri-

digal o preustrojitvi ljudske šole, kakor da bi moral vsak stan imeti svojega učitelja, ter je rekel med drugim, da se dobi sedaj učitelje, ki neločijo krompirja od repe. Tako sodijo klerikaleci o učiteljih. Ako smojemo morejo slepci soditi o bukvah, potem je goriški klerikalni žurnalist na pravi poti. Vzlic temu pa bodo morali goriški tovariši poskrbeti, da se navadi poba nekoliko dostojnosti. Vsak mlečnozobec se vendar ne bo zadiral v nas!

Poročil se je v ponedeljek, dne 2. sušca t. l. v župni cerkvi v Dobrinju pri Malinski na otoku Krku g. Ignacij Šijanec, učitelj v Gor. Gradu na Štajerskem, z gospico Cecilijo Mavrovič.

Iz Košane se poroča, da je bil prvi „učiteljski krožek“ za Košansko in Reško dolino v Novisušici dne 27. marca precej dobro obiskan. Udeležilo se ga je učiteljsko iz Košane, Nadanjesela, Suborja in O-trožnega brda. Tov. Janko Grad je predaval v izvenšolskem delovanju ter stavil tozadevne predloge, ki so se vsi sprejeli. Tudi je pojasnil pomen in namen učiteljskih krožkov. Upamo, da bo te prihodnji „krožek“, ki bo v četrtek dne 26. marca ob 2. uri popoldne v Ribnici pri „Želkoti“ tudi od cenjenih tovarišev in tovarišev iz Reške doline mnogobrojneje obiskan.

Za delavske otroke in sirote. Industrijska zveza v Brnu namerava vložiti v prošlavo cesarjevega jubileja veliko ustanovo za otroke in sirote industrijskih delavcev. Lepo to!

Konec srebrnih goldinarjev. Blagajnice avstro-ogrske banke in državne blagajnice ne mislijo več dati v promet srebrnih goldinarjev, temveč jih bodo zamenjavali s kronami, dokler goldinarji popolnoma ne izginejo iz prometa. Le na ta način je mogoče, da se bo občinstvo privadilo na računanje in plačevanje v kronah, to je, na kronsko vrednost.

Pedesetletnica doktorstva je obhajal 1. marca starosta štajerskih Slovencev g. dr. Josip Vošnjak. Bil je dne 1. marca 1858, torej pred petdesetimi leti na dunajskem vseučilišču promoviran doktorjem medicine.

V Čadramljah v konjskem okraju je priredilo tamkajšnje učiteljsko, dne 23. svečena t. l. tretji roditeljski sestanek v letošnji zimi. Kmetiškega občinstva se je zbralo — kakor pri prvih dveh sestankih — jako polno število: našli smo okrog 150 do 160 oseb. Ker je zborovalo ta dan v istem kraju konjsko okrajno učiteljsko društvo, so se tudi udeležili zborovalci polnoštevilo tega sestanka. Po pozdravu tov. nadučitelja Brumna je nastopil tov. Kerhlanke ter v jako poljudnem in zanimivem govoru razkazal navzočim škodljivi vpliv nezmerne uživanja alkohola in škodljivost kajenja. Da so poslušalci pazljivo sledili njegovim izvajanjem, v kateri je kaj umestno vpletel tudi mnogo zgodovinskih podatkov, je kazalo živahno odobravanje in pri-trjevanje po končanem predavanju. Tudi so z navdušenjem odgovorili na vprašanje tov. nadučitelja Brumna, ali bi pač hoteli še kdaj priti na kak sestanek: „Seveda, gotovo! Še večkrat!“ Pri odhodu so se nekateri možje in ženske še posebej prav srčno zahvalili g. predavatelju. — Navzoče učiteljsko pa je spoznalo, da prirejanje takšnih sestankov ne dela ravno bogve kakšnih težav in da ni nehalno delo, kakor si je morebiti marsikdo mislil, in nekateri so sklenili, da hočejo tudi po zgledu tov. Brumna po možnosti še tekom te zime prirediti tak sestanek. Tako je prav! Le pogumno naprej!

Šolsko zdravstvo.

Sušica je grozna morilka človeštva. Dolžnost šole je, da opozarja mladino na to kruto bolezen. Pri nas, žal, še nimamo šolskih zdravnikov. Zato naj skrbi že zaradi človekoljubja učiteljsko, da z zdravstvenimi migljaji očuva mlada bitja prezgodnje smrti. Mnogo je takozvanih domačih zdravil, ki koristijo ali vsaj ne škodujejo. — Pravijo, da je suh hren, nastrgan, prav dobro sredstvo zoper sušico. Vsak dan ga je pozobati po eno žlico. Komur se upira sam, naj ga poizkusa uživati s črnim kruhom. — Domače zdravilo zoper sušico je tudi čaj iz navadnega domačega ječmena in iz mladih brinjevih vršičev. Ta čaj je piti na tešče in po večerji.

Luk — lukek (Aschlauch), ki je zlasti po Istri povsod znan, je preprosto domače zdravilo. Ta rastlina je iz vrste čebul. Pomnožujemo ga s potaknjenci. Luk je kuhinjska rastlina za v juho, za zabelo in omako. Rast ima isto kot naša čebulica, ima tudi isti vonj, isto slast, le malo ostreji okus; nekoliko peče. Ravno kar razpravlja neki angleški zdravniški list o zdravilnem svojstvu te rastline. List pravi, da je luk tistemu, ki ga uživa sirovega radikalno zdravilo zoper glavobol, hripavost, slabo prebavljanje, zoper bolečine v ušesu, zoper kašelj škorpionov in čebelin pik. Rano je treba le dobro namazati z lukom. Pospešuje spanje in zbija slast do jedit. Luk je najmočnejši meseca marca in aprila. Pozimi ostane v zemlji na vrtu, pokrit s slamo. Preden ga uživaj, ga obeli. Majhne narezane kosce pogoltni cele. Uživaj ga le popoldne. Nanj izpij kozorec vode ali nekaj požirkov vina.

Razgled po šolskem svetu.

— **Tretje vseučilišče** si bodo sezidali Madjari v Segedinu. Čudno je pri stvari poleg mnogega drugega to, da je v Segedinu 1387 otrok brez ljudskošolskega pouka, ker primanjkuje šol. Vseučilišče — seveda, kaj pa treba ljudskih šol?!

— **Nemški dijaki proti nemškimi vseučiliščem.** Te dni so nemški dijaki izročili ministroma dr. Marchetu in Peschki spomenico, v kateri protestujejo proti ustanovitvi nemških vseučilišč. Nemški dijaki naglašajo, da Italijani, Slovenci, Malorosi in Hrvati nimajo toliko denarja, da bi mogli vzdrževati svoja vseučilišča, marveč da bi morali plačevati nemški davkoplačevalci s svojim denarjem. Kaj sta ministra odgovorila na to nesramno spomenico ni znano. Po mnenju Nemcev ima torej pravico do kulture — torej do uživanja človeških pravic — le oni, ki je bogat! Kakor se vidi, ta civilizirani in svobodnomiselni narod nemški, ki se tako rad ponaša kot „narod mislecev“, ne pozna principov kulture, svobode in humanitete.

— **Štrajk bogoslovcev.** Na bogoslovni fakulteti dunajski so bogoslovci zapustili predavanje profesorja Comerja, ker je monakovskega profesorja Schnitzerja imenoval barbara. Akademski senat je posredoval, da je profesor Comer to besedo preklical, nakar so se zopet začela redna predavanja.

— **30 židovskih učiteljev aretovanih.** V Lodzu so aretirali 30 učiteljev tamošnje židovske šole, ker so v šoli razpravljali o politiki.

— **Berlinski ljudskošolski učenci po veri in narodnosti.** Uradna statistika za l. 1906. izkazuje sledeče zanimivosti: Od 227.230 šolarjev je bilo po veroizpovedanju evangelske 198.750, Mennonitov 3, rim. katoliške 22.296, Babtistov 148, židovske 4.190, Metodistov 14, desident 263, starokatoliške 5, reformirane 57, Adventistov 18, staroreformirane 1, Mormonov 2, luterške 122, prostoverceve 356, staroluterške 58, 1447 šolarjev ni bilo krščenih. — Po narodnosti se dele: 4493 šolarjev ne govori nemščine, oziroma le slabo, a govore sledeče jezike: 1004 le poljščino, 2030 poljščino in nemščino, 100 ruščino in nemščino, 97 madjarščino in nemščino, 9 danščino in nemščino, 25 francoščino in nemščino.

— **Umrl kot drvar.** Pred kratkem je umrl zaradi dobljenih ran penzionirani učitelj Peter Nairz iz Lermoosa na Tirolskem, ko je sekal drva v gozdu. Podžagano drevo ga je zadelo, mu zlomilo nogo, in posledica je bila smrt.

— **Obilen blagor božji.** V ogrski vasi Daras je rodila žena tamošnjega učitelja Zsigmond četvorčke — same deklice. Mati in hčerke se počutijo dobro.

— **Posnemanja vredno.** Praški mestni zastop je v svoji seji dne 9. novembra 1907. sklenil, nakloniti praškemu učiteljsktvu za 1908. leto 100.000 kron draginjske doklade, in sicer nemškemu učiteljsktvu 6000, češkemu pa 94.000. Katehetje in oženjenci z več kakor petimi službenimi leti dobe dvojno draginjsko doklado. — Blejski občinski zastop pa — ki mu načeluje župan-učitelj — je črtal postavko o draginjski dokladi tamkajšnjemu učiteljsktvu. Slava mu!

— **Nova učiteljska zveza.** Angleško in holandsko učiteljsko v Oranje-kolonijah v južni Afriki se je združilo v skupno učiteljsko zvezo.

— **Koliko plačujejo posamezne države za šolstvo in za vojaštvo.** Povprečno plača državljan:

	Šolski donos	Za vojaštvo:	Za šolstvo:	v primeri z vojaškim
Angleško	25 frankov,	6 frankov,	24 %	
Nemčija	18	7	39	
Francija	24	5	21	
Švica	8	15	188	
Avstrija	9	2	22	

— **Nesreča.** V vasi Walliswil na Angleškem se je udril neki sedemletni učenec na stranišču in padel v gnojnico ter utonil.

Z gospodarskega polja.

— **Jagode v Slavoniji.** Iz nekega poročila osješke trgovinske in obrtne zbornice je posneti, da je lani izvoženo iz področja slavonske trgovinske in obrtne zbornice petdeset vagonov jagod.

— **Kranjsko čebelarstvo društvo v Ljubljani** je dobilo od države 500 K podpore. To je malo!

— **Velika draginja živeža vlada v Belgiji.** Zato je vlada dovolila, da se sme uvažati svinje, mesne konzerve itd. brez posebne carine.

— **Sueški kanal** je leta 1907 pasiral 4222 ladij s 14 in pol mil. tonelami. Prejelo se je pristojbin za pasiranje 104.780.000 kron, obratni stroški so znašali 25.442.000 K.

— **Svetovna razstava v Tokiju** se vrši leta 1912. Trajala bo od 1. aprila do 31. oktobra. Vse države in vsi narodi so povabljeni na sodelovanje. Delajo že sedaj priprave.